

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ravnajmo pametno!

Nemška gospoda se kaj rada pobaha ob času različnih volitev, kako da dobro želi slovenskemu kmetu. Ali koliko so te besede vredne, to kaže njihovo dejanje. »Po njih sadu jih bodeite spoznali«. Koliko denarja se nanosi v nemške hranilnice tudi od slovenskih strank, ali pa se od čistega dobička kaj dá za naše narodne namene? Ne. Nekatere še vsako leto darujejo nekaj za nam najbolj sovražni društvi, »Südmark« in nemški »šulverein«. Kako potrebno je, da se Slovenci držimo svojih denarnih zavodov, posojilnic, to naši častiti bralci lahko razvidijo iz sledečih vrstic, katere smo prejeli od velezaslužnega domoljuba iz Slovenskih gor. Berite jih! Kar tukaj stoji o radgonski hranilnici, to velja več ali manj o vseh hranilnicah, katere so v rokah naših nasprotnikov.

Vračko, načelnik okrajnemu zastopu v Gornji Radgoni ne more prehvaliti nemških in nemčurških Radgončanov, kadar mu je do tega, da zepelja lahkoverne Slovence. No, besede gospoda Vračka so pač besede; Radgončani pa še dozdej niso nikdar in nikjer z dejanji pokazali, da bi bili prijatelji nam Slovincem. Danes hočem svoje slovenske rojake opozoriti na nekaj, kar jasno priča, da Radgončani nas Slovence le tam marajo, kjer imajo od nas dohodke ali celo dobiček, da pa nam sicer počenega groša ne dajo!

Mestna občina Radgona ima hranilnico. V to hranilnico nosili so in še nosijo tudi Slovenci svoj denar. Sodnije dajejo v to hranilnico tudi denar slovenskih otrok. Mnogo obrestij prejela je ta hranilnica od slovenskih kmetov. Slovenci smo zdatno pomagali s svojim denarjem, da si je hranilnica v Radgoni tako opomogla, da dobiva zdaj vsako leto tako lepe dohodke. Računski sklep mesne hranilnice v Radgoni, katerega je ravnokar razposlala, kaže, da je imela leta 1893. čistega dobička 22.958 gld. 68 kr. Kdo pa dobi ta dobiček? Računski sklep kaže, da je hranilnica lani razdelila 6860 gld., in sicer je dobila mestna občina 5000 fl., potem nekateri drugi zavodi v mestu majhne zneske, gasilno društvo v Orehovcih (die freiwillige Feuerwehr in Nussdorf, Bezirk Oberradkersburg) 150 gld. Na Slovence so gospodje celo pozabili; nobena slovenska občina, nobena slovenska šola, nobeno slovensko gasilno društvo ni dobilo krajcarja v dar od nemške hranilnice v Radgoni. Kaj ne, ti gospodje so nam prijatelji? Niti Erzenjakova šola njim ni dovolj nemška, da bi njej bili vrgli kaki groš!

Kaj ne, g. Vračko, sram Vas je, da so Radgončani proti nam tako radodarni? Kaj pa sledi za nas Slovence iz tega? Da ne verujemo praznim besedam, da podpiramo povsod in vselej našo posojilnico, ker je Radgončanom trn v peti, ker bode to, kar pri gospo-

dari in pripravi posojilnica, naše, ker ostane dobiček, ki ga vrže naš denar, v okraju in je naš! Bodimo pametni in ravnajmo, kakor se za pametne Slovence spodobi! Držimo se zatega izreka: Pomagajmo si sami, in Bog nam bode pomagal!

Gimnazija v Celju.

(Govor poslanca M. Vošnjaka v drž. zboru dne 6. aprila 1894.)
(Dalje.)

Učenci iz slovenskih ljudskih šol prihajajo potem v Celje. Ker so se pa pokazale težkoče zaradi neposrednega vsprejetja v čisto nemški gimnazijski razred in se slovenske paralelke niso hotele osnovati, osnoval se je tako imenovani pripravljalni razred, v katerem se učenec iz slovenskih ljudskih šol tako ubija nemščina v glavo, da lahko vstopijo v prvi razred gimnazije. Ne morem popisati, kaka nevolja je nastala v udeleženihih krogih radi te naprave, te krivice, ki se je storila našemu narodu, da slovenski otroci samo zaradi tega morajo jedno leto dalje hoditi v gimnazijo, ker imajo slovenske stariše in so hodili v slovenske ljudske šole, kakor Celjani. Ta pripravljalni razred je bil in je, kakor sem že poprej rekel, največja krivica, ki se more storiti kakemu narodu.

Gospoda moja! Dr. Foregger govoril je včeraj o enakopravnih in neenakopravnih narodih. Toliko mi bode vendar priznali, če smo enakopravni gledé na krvni in denarni davek, da moremo biti tudi enakopravni gledé na poduk. Če gospod Foregger misli, da mora igrati nekako ulogo zagovornika našega naroda, če se ponaša kot njegov dobrotnik gledé na učenje nemščine v ljudskih šolah, moram mu povedati: Naš narod ne potrebuje tacega zagovornika, ker naš narod sam in njegovi postavni zastopniki v prvi vrsti vedó, kaj našemu narodu ugaja in kaj mu je treba. Prazno besedičenje je, pa nič družega, ako se vedno trdi, da smo mi sovražniki nemščine. Mi nismo njeni nasprotniki, temveč le želimo, da se uči po pedagoških načelih. Mi zahtevamo, da se ljudska šola vravna po pedagoških načelih, da se v nižjih razredih uči jedino slovenski, da se učenci izobrazijo v jeziku, v katerem jim je slediti poduku. V višjih razredih imamo tudi pri nas takó nemški poduk in učni vspeh, kakor mislim, je sedaj ugodnejši, nego je bil poprej, ko so učence v prvih ljudskošolskih razredih, če tudi niso znali besedice nemški, z nemščino mučili.

Mi smo želeli še večjo izobraženost našega naroda, ko smo zahtevali slovensko ljudsko šolo. Da pa morejo učenci teh šol potem kar vstopiti v gimnazijo, je pa vendar tako pravična zahteva, da je noben pravico-